

Vergaderjaar 2015–2016

31 066

Belastingdienst

Nr. 262

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 8 april 2016

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over de brief van 11 februari 2016 inzake aanbieding rapport van de Algemene Rekenkamer «Intensivering toezicht en invordering bij de Belastingdienst» (Kamerstuk 31 066, nr. 257).

De Staatssecretaris heeft deze vragen beantwoord bij brief van 7 april 2016. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Elferink

1.

Hoe ontwikkelen de apparaatuitgaven voor de Belastingdienst zich de komende jaren? Kan dit per jaar worden gespecificeerd?

2.

De apparaatuitgaven voor de Belastingdienst bedragen 3,2 miljard euro. Hoe hoog is dit bedrag per jaar in de periode 2016–2020?

De begrote apparaatsuitgaven voor de Belastingdienst zoals opgenomen in de begroting 2016 van Financiën (IX) zijn opgenomen in onderstaande tabel. De meerjarenkaders voor de apparaatsuitgaven dalen. Deze daling wordt hoofdzakelijk verklaard door de rijksbrede taakstellingen vanuit het kabinet Rutte I (en voorgaande kabinetten) en Rutte II (structureel € 543 mln vanaf 2018) en de besparingen die voorzien worden met de Investeringsagenda (bruto € 292 mln vanaf 2020). De verwachte besparingen zijn nu meerjarig overgeheveld naar het begrotingsartikel 1 Belastingen.

Bedragen x € 1.000	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal apparaatsuitgaven	2.864.461	2.629.935	2.513.620	2.438.431	2.399.231

3.

Kan worden gespecificeerd welk bedrag aan taakstellingen de komende jaren nog moet worden ingevuld?

De Belastingdienst draagt zijn deel bij aan de realisatie van de rijksbrede taakstellingen. De taakstellingen vanuit Rutte I (en voorgaande kabinetten) en Rutte II – oplopend tot € 543 mln vanaf 2018 – worden langs twee sporen ingevuld. Spoor 1 betreft efficiency en versobering waarmee € 370 mln wordt ingevuld. Spoor 2 betreft vereenvoudiging van wet- en regelgeving of taakvermindering bij de Belastingdienst waarmee € 173 mln wordt ingevuld. Spoor 1 is inmiddels meerjarig ingevuld met maatregelen op het terrein van staf/overhead, procesverbeteringen en versoberingen op het gebied van huisvesting. Ten aanzien van Spoor 2 staat nog structureel circa € 44 mln open waarvoor nog aanvullende maatregelen op het terrein van vereenvoudiging van regelgeving nodig zijn.

4.

In het kader van de invordering zijn in 2013 de vier onderstaande pilots begonnen: Pilot Deurwaardersbezoek op ongebruikelijke tijden, Pilot Telefonische incasso, Pilot Inning via overheidsvordering en Pilot Uitbesteding incasso kleine vorderingen. Bij de laatste pilot werd gebruik gemaakt van een extern incassobureau, daarnaast werd besloten ook intern een pilot te doen. Zijn deze 4 (of 5) pilots onderdeel van het pakket «Intensivering toezicht en invordering bij de Belastingdienst? Kan van deze vier pilots een overzicht geven worden van de kosten en de opbrengsten? Kan bij de vierde pilot (uitbesteding kleine vorderingen) een uitsplitsing gegeven worden naar de externe en de interne varianten? In de 15^e halfjaarsrapportage van 26 maart 2015¹ is verslag gedaan van de uitkomsten van deze pilots. De pilots zijn afgerond.

- De pilot inzet van deurwaarders op ongebruikelijke tijden heeft geen vervolg gekregen. De pilot liet namelijk geen extra opbrengsten zien tussen invordering op reguliere tijden en invordering op niet reguliere tijden.
- Telefonische incasso wordt steeds meer gemeengoed. Uit de pilot bleek dat het een effectief instrument is, waarbij door het persoonlijk

¹ Kamerstuk 31 066, nr. 233.

contact in 70% van de gevallen wordt overgegaan tot betaling of het afspreken van een betalingsregeling. De versnelde opbrengst (betaald en toegezegd te betalen) van de gehele pilot bedroeg circa € 1,8 mln (ondernemers en particulieren). Dit was circa 5 keer zoveel als bij de controlegroep.

- De overheidsvordering en (nieuw) de loonvordering worden inmiddels al weer een tijd met succes ingezet. Bij de overheidsvordering is geen scherp onderscheid gemaakt tussen de pilot fase en vervolg in het reguliere proces. Met name is gekeken naar de werkwijze en het percentage (gedeeltelijk) succesvolle overheidsvorderingen en bij welke bedragen deze maatregel werkt.
- In de periode september 2013-september 2014 is onderzocht of de inning van kleine vorderingen door een extern incassobureau een goede aanvulling zou vormen op de interne capaciteit van de dienst. De kosten van deze pilot bedroegen € 760.000 (kosten extern incassobureau). Er zijn in totaal 20.000 debiteuren bij het onderzoek betrokken geweest. In totaal zijn bijna 44.000 vorderingen met een waarde van ruim € 31 mln uitgezet. De opbrengst van deze vorderingen bedroeg ruim € 13 mln met een gemiddelde opbrengst van € 300 per vordering. De resultaten van deze externe pilot zijn niet beter dan de resultaten van de eerder uitgevoerde interne pilot in 2013. Uitbesteding is dan ook niet aan de orde.

De pilots zijn geen onderdeel van de maatregelen intensivering toezicht en invordering. Inmiddels zijn er nieuwe instrumenten toegevoegd aan het arsenaal van de inning. In 2015 is Dynamisch Monitoren in de incasso geïntroduceerd. Deze techniek maakt het mogelijk om in een vroegtijdig stadium een verband te leggen tussen openstaande vorderingen en concrete verhaalsmogelijkheden. Vorderingen die in het verleden oninbaar werden geleden, worden nu alsnog verhaald.

5.

In het kader van de discussie van de tax gap speelt de oninbaarheid van belasting- en premievorderingen een belangrijke rol. Kunt u een consistent overzicht geven van de realisatie en de doelstellingen op het gebied van de oninbaarheid van belasting- en premievorderingen over de laatste 10 jaar? Kunt u een overzicht geven van de oninbaarheidspercentages van belasting- en premievorderingen naar de verschillende belasting- en premiemiddelen over de afgelopen 6 jaar? Kunt u daarbij ook de begrote opbrengst, de gerealiseerde opbrengst, het oninbare bedrag en het nog openstaande bedrag vermelden? Kunt u daarbij uitgaan van een onderverdeling als gegeven in Tabel 2.5.1 van de bijlage 2 van de Miljoenennota 2014?

Over de laatste 10 jaar is het oninbaarheidspercentage niet opgenomen als begrotingsdoelstelling. Intern stuurt de Belastingdienst op een, gegeven de beschikbare invorderingscapaciteit, zo laag mogelijke oninbaarheid. Het percentage oninbaarheid bedroeg in de laatste 10 jaar:

	2006/09	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Percentage oninbaarheid	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6

Hieronder is een uitsplitsing opgenomen over de afgelopen 6 jaar van het oninbare bedrag, de gerealiseerde kasopbrengsten, het oninbaarheidspercentage en het ultimo het jaar nog openstaande bedrag voor de totale belasting- en premievorderingen, met een onderverdeling naar de belangrijkste middelen, te weten de loon- en inkomensheffing en de omzet- en vennootschapsbelasting. Voor de overige belastingen zijn totalen opgenomen. Een verdere uitsplitsing is zeer bewerkelijk en in het

geval van gecombineerde heffingen onmogelijk, omdat deze niet afleidbaar is uit de administratie.

Totaal¹

	Oninbaar	Opbrengsten	Percentage oninbaar	Openstaande vorderingen
2010	1.402	204.186	0,7%	18.920
2011	1.307	206.395	0,6%	18.926
2012	1.364	208.664	0,7%	16.909
2013	1.411	215.410	0,7%	16.506
2014	1.291	224.601	0,6%	16.381
2015	1.431	232.735	0,6%	17.906

¹ Het totaal betreft de belasting- en premieontvangsten die via de Belastingdienst lopen, dus exclusief de nominale premies die direct aan verzekeraars worden betaald.

Bedragen x € mln.

Loon- en Inkomensheffing¹

	Oninbaar	Opbrengsten	Percentage oninbaar	Openstaande vorderingen
2010	608	115.815	0,5%	6.769
2011	630	119.390	0,5%	7.265
2012	604	122.955	0,5%	6.702
2013	588	128.201	0,5%	6.723
2014	531	129.427	0,4%	6.635
2015	610	134.762	0,5%	7.097

¹ Inclusief premies werknemersverzekeringen, inkomensafhankelijke bijdrage ZVW en werkgeversbijdrage kinderopvang (WKO).

Bedragen x € mln.

Omzetbelasting

	Oninbaar	Opbrengsten	Percentage oninbaar	Openstaande vorderingen
2010	560	41.891	1,3%	2.579
2011	404	41.175	1,0%	2.557
2012	450	42.071	1,1%	2.437
2013	536	41.879	1,3%	2.678
2014	535	43.154	1,2%	2.863
2015	580	44.144	1,3%	3.013

Bedragen x € mln.

Vennootschapsbelasting

	Oninbaar	Opbrengsten	Percentage oninbaar	Openstaande vorderingen
2010	176	12.782	1,4%	6.827
2011	190	12.409	1,5%	6.472
2012	198	11.854	1,7%	5.388
2013	198	12.447	1,6%	4.912
2014	167	14.511	1,1%	4.804
2015	183	16.107	1,1%	5.787

Bedragen x € mln.

Overig belastingen en heffingen

	Oninbaar	Opbrengsten	Percentage oninbaar	Openstaande vorderingen
2010	58	33.698	0,2%	2.745
2011	83	33.421	0,2%	2.632
2012	113	31.784	0,4%	2.382
2013	90	32.883	0,3%	2.193
2014	59	37.509	0,2%	2.079
2015	58	37.722	0,2%	2.009

Bedragen x € mln.

6.

Op welk structurele rendement werd aanvankelijk gestuurd voor de extra investeringen?

Het basisjaar ten opzichte waarvan de meeropbrengsten van ITI zijn berekend, is 2012. De correctieopbrengst in dat jaar was circa € 1,5 miljard. Dit kan worden beschouwd als het structureel rendement vóór ITI. Er waren in dat jaar ruim 5.000 fte werkzaam op de werkgebieden die onder ITI zijn gebracht, elk goed voor gemiddeld € 300.000 aan correctie- en inningsopbrengst.

7.

Welk rendement is, of zal worden, gerealiseerd?

In onderstaande tabel zijn de opbrengsten weergegeven van de periode 2013 tot en met 2018. Deze opbrengsten komen bovenop de € 1,5 miljard genoemd in antwoord 6. Volgens de raming zullen de opbrengsten vier keer de investering bedragen.

	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming structureel
Investering	88	169	157	157	157	157
Opbrengsten	250	413	430	566	623	663

8.

Liggen de laatste investeringsplannen vanuit de investeringsagenda van de Belastingdienst op schema?

De Investeringsagenda is een omvangrijke en meerjarige transformatie, die vanaf het eerste kwartaal van 2016 van de planningsfase over gaat naar de uitvoeringsfase. In het afgelopen jaar is de organisatie voor de uitvoering ingericht en zijn verdere randvoorwaardelijke zaken ingevuld. Een deel van de voorziene investeringsplannen is in 2015 nog niet tot uitvoering gekomen. Belangrijke reden voor deze vertraging is dat voor een aantal te starten activiteiten Europese aanbesteding noodzakelijk was. In de halfjaarsrapportage die de Kamer binnenkort ontvangt, wordt uitgebreid aandacht besteed aan de voortgang van de Investeringsagenda.

9.

Kunt u aangeven welke gerichte plannen gemaakt zijn naar aanleiding van de motie met als Kamerstuk 31 066, nr. 144 en kunt u deze plannen aan de Kamer doen toekomen?

In bedoelde motie van juli 2012 wordt de regering verzocht met een plan te komen om de tax gap te halveren, dan wel zo mogelijk nog verder te

verkleinen, door met gerichte acties zowel op het gebied van handhaving als invordering de belastingopbrengst te vergroten en verzoekt de regering tevens, hierbij in kaart te brengen met welke gerichte investeringen de belastingopbrengst met een veelvoud vergroot kan worden. In het AO van 8 oktober 2014 (Kamerstuk 31 066, nr. 222) is veel aandacht besteed aan het onderwerp tax gap. Zoals toen uiteengezet door de Staatssecretaris, brengt de Belastingdienst het nalevingstekort in kaart onder de bij de Belastingdienst bekende belastingplichtigen op basis van steekproeven. In de Investeringsagenda die de Kamer op 20 mei 2015 (Kamerstuk 31 066, nr. 236) heeft ontvangen zijn voorstellen gedaan om daarmee het nalevingstekort te verminderen. In de Activiteitenkalender (bijlage bij Kamerstuk 31 066, nr. 236) die is meegestuurd met de Investeringsagenda, zijn deze plannen verder toegelicht. Het geheel van maatregelen zal naar verwachting leiden tot een lagere tax gap.

10.

Op welke manier kan de Belastingdienst via het personeelsadministratiesysteem inzichtelijk maken wat de extra opbrengsten zijn als gevolg van investeringen?

11.

Zijn er andere manieren denkbaar om dit inzichtelijk te maken?

12.

Waarom is het extra budget, de extra mensen, de extra activiteiten en de extra opbrengsten niet afzonderlijk geadministreerd?

19.

Kan uit paragraaf 2.1.1 de conclusie worden getrokken dat de nieuwe medewerkers meer extra belastinginkomsten genereerden dan was verwacht?

23.

Waarom was het niet mogelijk om de nieuwe medewerkers toe te voegen aan de bestaande groep van toezichtmedewerkers en toch de extra investeringen en opbrengsten apart bij te houden?

24.

Gaat de Belastingdienst de geautomatiseerde (personeels)systemen zodanig aanpassen dat het rendement van een projectinvestering in de toekomst wel is vast te stellen?

De Belastingdienst beschikt niet over een geïntegreerd systeem waarin zowel de bestede tijd, de heffingsresultaten, de uitkomsten van het bezwaarproces als de invorderingsresultaten per medewerker worden vastgelegd. Zodoende kan er geen directe relatie worden gelegd tussen het extra personeel en de opbrengsten. Om toch per onderdeel van de business case inzicht te kunnen geven in de resultaten en de kosten worden gegevensbestanden uit diverse systemen aan elkaar gekoppeld. De werkwijze is als volgt.

Voor de registratie van de bestede tijd maakt de Belastingdienst gebruik van een systeem voor tijdwerkregistratie. Dit is géén registratie op individuele toezichts- of invorderingsproducten maar betreft een registratie door een medewerker van zijn totaal bestede tijd op een bepaalde werkstroom. In beginsel zou in deze tijdwerkregistratie een vastlegging van de kosten voor de meeste ITI producten denkbaar zijn. Echter, het registreren van de veelheid van toezichtprocessen en het grote aantal processtappen in het toezicht (toebedeling toezichtspost aan medewerker, administratieve voorbereiding door de medewerker, contact met de belastingplichtige in verschillende gradaties, fiscale beslissing en vastlegging, afhandeling eventueel bezwaar en invorderingsactiviteiten), zou een te zware administratieve belasting betekenen.

De registratie van de opbrengsten is ontleend aan de afzonderlijke heffingsystemen, het bezwaarsysteem en het invorderingssysteem. Daarbij wordt waar mogelijk per toezichtsproduct het financiële resultaat

bepaald bestaande uit het initiële heffingsbesluit, de uitkomsten van een ingediend bezwaar en de resultaten van het invorderingsproces. Voor een aantal processen is deze relatie niet volledig in beeld en wordt gebruik gemaakt van schattingen. Tot slot legt de Belastingdienst de relatie tussen bestede tijd en opbrengsten. Een aanpassing van de personeelsystemen wordt niet voorzien.

Nog afgezien van de technische complexiteit, zoals hier geschetst, speelt mee dat ITI ziet op de intensivering van bestaande, reguliere activiteiten, waarbij de extra nieuwe activiteiten feitelijk uitwisselbaar zijn met de bestaande activiteiten. Gekozen is daarom te sturen op de totale belastingopbrengst van toezicht en vervolgens pro rata te verdelen naar inzet van bestaande en extra medewerkers. Dit is ook gedaan omdat vanwege de gelijksoortigheid van het werk al snel de discussie zou kunnen ontstaan of de hoog renderende onderzoeken aan ITI worden toegerekend en de onderzoeken met minder opbrengstperspectief aan het reeds bestaande toezicht. Overall gezien is de gemiddelde opbrengst per medewerker in het toezicht toegenomen ten opzichte van het basisjaar 2012.

12.

Kunt u alsnog verantwoorden welke opbrengst de investering van 150 miljoen euro in de Belastingdienst heeft opgeleverd?

In de Jaarverslagen IX zijn de opbrengsten verantwoord. In de volgende tabel zijn deze samengevat. Aan de Auditdienst Rijk is gevraagd de cijfers te onderzoeken teneinde een meer diepgaand inzicht in de opbrengsten te krijgen.

	2013	2014	2015
Ontvangsten ITI (x 1mln.)	250	413	430

13.

Waarom is het Ministerie van Financiën niet geïnformeerd over het «niet of anders» uitvoeren van de geplande maatregelen?

Het Ministerie van Financiën is wel geïnformeerd over de uitvoering van de geplande maatregelen, maar in de door de Algemene Rekenkamer gememoreerde gevallen pas achteraf, wat niet correct was. Sindsdien worden de bij de business case betrokken partijen wel zo goed mogelijk meegenomen, vooraf in geval van eventuele aanpassing van de business case en achteraf geïnformeerd via een viermaandelijks monitor.

15.

Heeft u met behulp van de tot u beschikking staande informatie wel een goede afweging kunnen maken in de ex-post relatie tussen de investeringen en de opbrengsten?

Op totaalniveau is inzichtelijk welke opbrengsten per maatregel worden gegenereerd. Hetzelfde geldt voor de uitgaven. Hieruit is af te leiden dat de investeringen structureel renderen. Zie ook het antwoord op vraag 7.

16.

Deelt u de constatering dat «de gebrekkige verantwoording» over de investering in de Belastingdienst «deels eraan te wijten is ... dat bij eerder doorgevoerde bezuinigingen op de Belastingdienst uitsluitend gesneden is in budgetten, waardoor ICT van de dienst niet up-to-date is gehouden.»?

De gebrekkige verantwoording heeft te maken met de legacy-problematiek en de daaruit voortvloeiende gebrekkige managementinformatie. In het kader van de Investeringsagenda is hier een meerjarig programma op gezet.

17.

Kunt u de op pagina 7, eerste alinea, van het rapport van de Algemene Rekenkamer vermelde (interne) business case aan de Kamer ter beschikking stellen?

De interne business case is als bijlage bij deze brief gevoegd⁴.

18.

Kunt u inzicht geven in de toen voorgestelde uitsplitsing van de investering over vijf werkgebieden, zoals geschetst in figuur 1, zowel qua investering als in de verhouding tussen de investering en de beoogde opbrengst?

Particulieren	2013	2014	2015	2016	2017	Structureel
Investering (x € 1 mln)	36	41	33	26	26	26
Opbrengsten (x € 1 mln)	218	313	225	180	175	175
Ratio						1:7

MKB¹	2013	2014	2015	2016	2017	Structureel
investering	59	95	96	100	101	101
opbrengsten	35	141	203	244	274	288
Ratio						1:3

¹ Uiteindelijk zijn de totaalbedragen aan investeringen/opbrengsten MKB iets lager uitgevallen omdat de voorgenomen intensivering van het toezicht op de Herinvesteringreserve uiteindelijk niet is meegenomen in de business case.

MGO/ZGO	2013	2014	2015	2016	2017	Structureel
investering	11	23	23	24	24	24
opbrengsten	0	2	18	53	97	129
Ratio						1:5

Invordering	2013	2014	2015	2016	2017	Structureel
investering	9	10	10	10	10	10
opbrengsten	12	70	70	70	70	70
Ratio						1:7

⁴ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

FIOD	2013	2014	2015	2016	2017	Structureel
investering	6	12	11	11	11	11
opbrengsten	0	4	14	23	27	27
Ratio						1:2.5

20.

Kunt u uitsplitsen of een inschatting maken welk gedeelte van de minder binnen gekomen 61 miljoen euro komt door de trage kasstroom, door de lagere inkomstenbelasting en door de werving en opleiding?

Voor de goede orde: het totale tekort op jaarbasis in 2014 was € 117 mln. In de eerste vier maanden van 2015 is nog € 56 mln binnengekomen over 2014, zodat er per saldo een tekort van € 61 overblijft.

Het tekort op jaarbasis ad € 117 mln is een saldo van negatieve en positieve afwijkingen ten opzichte van de raming van de business case:

- een afwijkend tempo van de kasstroom waardoor ontvangsten per saldo later binnenkomen dan gepland (– € 74 mln)
- selectie van aangiften met hoger fiscaal belang en risico met een hogere correctie per aangifte (+ € 20 mln)
- meer tijd nodig voor werving en opleidingen, waardoor er minder productie tot stand is gekomen (– € 95 mln)
- een lager feitelijk tarief, met name in de Inkomensheffing (– € 68 mln)
- een hoger percentage toegekend bezwaar en een lager percentage invorderingsverlies, per saldo leidend tot een positief effect (+ € 7 mln)
- een positief bedrag aan vrijval van voorzichtigheidsmarges die waren ingebouwd (+ € 93 mln).

21.

Hoeveel van investering is feitelijk niet geïnvesteerd in het toezicht vanwege de inzet van extra medewerkers op de inkeerregeling, zowel in fte als in euro's?

29.

Hoeveel extra capaciteit is gebruikt voor de uitvoering van de inkeerregeling, ten opzichte van hetgeen was begroot?

In 2014 is vanuit de capaciteit voor ITI 86 fte (€ 8,5 mln) extra ingezet op de inkeerregeling en in 2015 72 fte (€ 7 mln) extra. Voor de uitvoering van de inkeerregeling waren in de begroting geen middelen opgenomen.

22.

Hoeveel van de investering is feitelijk niet geïnvesteerd in het toezicht vanwege het opnemen van verlof en waarom is daar bij de business case geen rekening mee gehouden?

Het totale effect is bijna 1% punt van de in te zetten capaciteit (1% van circa 1.600 oftewel 16 fte). De stijging van het verlof is onder meer het gevolg van een groter gebruik van de Partiële arbeidsparticipatie senioren (PAS-)regeling hetgeen voor een belangrijk deel is toe te rekenen aan het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd.

25.

Kan de ontwikkeling van het aantal boekenonderzoeken langjarig worden weergegeven?

26.

Hoe ontwikkelt het aantal boekenonderzoeken zich de komende jaren?

In onderstaande tabel is het aantal boekenonderzoeken weergegeven van de periode 2010 tot en met 2015.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Boekenonderzoeken</i>	43.000	36.700	29.900	40.700	38.300	26.300

Het aantal boekenonderzoeken in 2015 is lager dan voorgaande jaren. Dit houdt verband met het verleggen van de aandacht naar boekenonderzoeken met een groter fiscaal belang en/of groter fiscaal risico in het midden- en kleinbedrijf. Deze onderzoeken leveren hogere correctieopbrengsten op waardoor verwacht wordt dat de doelstelling voor intensivering toezicht en invordering qua opbrengst wordt gerealiseerd. De gemiddelde correctieopbrengst van een boekenonderzoek bedroeg in 2015 circa € 31.000 (2014: € 21.000). Daarnaast zoekt de Belastingdienst naar de meest efficiënte en effectieve wijze van behandeling. Dat hoeft niet perse een boekenonderzoek te zijn. Het aantal boekenonderzoeken in de komende jaren zal naar verwachting in lijn liggen met de realisatie van 2015 (circa 26.000 boekenonderzoeken).

27.

Hoe wordt een boekenonderzoek gedefinieerd? Is deze definitie ooit gewijzigd?

28.

Is de wijze waarop een boekenonderzoek wordt uitgevoerd de afgelopen jaren veranderd?

Boekenonderzoeken zijn alle contacten met belastingplichtigen waarbij de administratie wordt getoetst aan de werkelijkheid of norm. De Belastingdienst voert boekenonderzoeken uit conform de controle aanpak Belastingdienst. Deze aanpak is in april 2013 gepubliceerd op de internet site van de Belastingdienst en sindsdien niet gewijzigd. De definitie van boekenonderzoek is in 2014 verfijnd om aan te sluiten bij het Handboek Controle van de Belastingdienst.

30.

Welke veranderingen zijn doorgevoerd in de processen rondom werving, selectie en opleidingen bij de Belastingdienst?»

De *lessons learned* in de ITI werving en instroom zijn verwerkt in een verbeterde procesinrichting bij het Employability Center (wervings- en selectieproces), bij het Opleidingscentrum Belastingdienst en bij de bedrijfsonderdelen (instroom en begeleiding). Bij grotere wervingen, zoals die in het kader van de Investeringsagenda, wordt een doorlopend programma ingericht, dat regie voert op het gehele instroomproces: van beschrijving vacatures, werving, selectie, plaatsing tot opleiding en ontwikkeling.

31.

Waarom is de Kamer niet geïnformeerd over afwijkingen van de business case?

De businesscase heeft als belangrijkste doel het genereren van extra belastingontvangsten uit toezicht- en invorderingsactiviteiten. Daarover is de Tweede Kamer steeds geïnformeerd in de halfjaarsrapportages en de jaarverslagen van het Ministerie van Financiën. In de laatste halfjaarsrapportage van 16 september 2015 (Kamerstuk 31 066, nrs. 250 en 251) is de Kamer tevens geïnformeerd over de gewijzigde mix van ingezette toezichtsinstrumenten.

32.

Waarom is de business case niet aangepast naar aanleiding van de veranderingen in de besteding van de extra investering in het toezicht?

Er wordt inderdaad gedacht over herijking, maar daarbij dient tegelijkertijd de relatie met de Investeringsagenda te worden gezien. De Investeringsagenda zal namelijk invloed hebben op de totale uitvoering van het werk door de Belastingdienst en interfereren met de activiteiten in het kader van ITI. De precieze effecten zijn nog niet bekend, maar de nieuwe wijze waarop de Belastingdienst toezicht en interactie met burgers en bedrijven vorm en inhoud geeft, zal van invloed zijn op de business case en de verantwoording daarover.

33.

Bent u bereid alle onder punt 3.2.1 staande aanbevelingen over te nemen?

Zoals al in de bestuurlijke reactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer gemeld, worden de aanbevelingen overgenomen.

- *Organiseer goede verantwoording als onderdeel van de business case.*
Voor de Investeringsagenda wordt op dit moment de organisatie voor planning, monitoring en rapportage ingericht.
- *Bewerkstellig gerichtere inzet van toezichtcapaciteit.*
Door procesverbeteringen en innovaties in de Investeringsagenda zullen hogere productievolumes tegen lagere kosten mogelijk zijn. Het meten van het nalevingstekort zal onderdeel uitmaken van de monitoring van de Investeringsagenda.
- *Scheid in toekomstige business cases eenmalig en structurele kosten.*
Deze aanbeveling wordt overgenomen.
- *Zorg dat organisaties die doelmatiger moeten werken hiervoor goed zijn toegerust door het doen van een initiële investering, bijvoorbeeld in de ICT.*
De Investeringsagenda bevat een initiële investering om te kunnen hervormen.